

www.spfsenioreerna.se

Box 225 74, 104 22 Stockholm
Tel 08-692 32 50
info@spfsenioreerna.se

Med en snabb start av en pensionsbuffert skulle bromsen i pensionssystemet inte behöva aktiveras igen redan 2020.

SÅ TYCKER SPF SENIORERNA:

- Skapa en pensionsbuffert och stärk pensionssystemet. Genom att låta pensionsavgifterna som nu överförs till statsbudgeten istället behållas i pensionssystemet, utan att de ger pensionsrätt, blir det en ren förstärkning av systemets tillgångar.
- Vi seniorer ska kunna leva på våra pensioner och hänga med i inkomstutvecklingen.
- Pensionssystemet måste utvärderas i sin helhet.

SPF
SENIORERNA

**SKAPA EN
PENSIONSBUFFERT OCH
STÄRK PENSIONSSYSTEMET**

SPF
SENIORERNA

Bakgrund – finansiella problem i pensionssystemet

Pensionssystemet har stora finansiella problem som medfört att pensionerna blivit betydligt lägre än normalt och en del år – 2010, 2011 och 2014 – har bromsen sänkt pensionerna nominellt. De oönskade effekterna har man försökt att mildra genom att upprepade gånger ändra beräkningen för balanseringen i pensionssystemet (förhållandet mellan tillgångar och skulder) samt justera inkomstskatten för pensionärer. Trots det har bromsen blivit mycket kännbar för pensionärerna. Grundproblemet är att förändringar av beräkningsmetoder för balanseringen inte påverkar det långsiktiga förhållandet mellan tillgångar och skulder som är avgörande för pensionssystemets stabilitet. Detta visas tydligt i Pensionsmyndighetens senaste prognos där det i ett pessimistiskt alternativ beräknas att en ny balanseringsperiod kommer att inledas 2020.

Pensionsavgifter ovanför taket bör överföras till pensionssystemets tillgångssida

Den allmänna pensionen finansieras av avgifter, men alla pensionsavgifter går inte till pensionssystemet. Pensionsavgifter som tas ut över taket, på inkomster över 8,07 inkomstbasbelopp, går istället till statsbudgeten, dessa ger ingen pensionsrätt och

är därför att betrakta som en skatt. Förfarandet har tillkommit av fördelningspolitiska skäl, men innebär inte nödvändigtvis att avgifter över taket ska tillfalla statsbudgeten. Pensionsavgifterna tillhör pensionärer och pensionssparare och bör därför istället gå till att förstärka pensionssystemet.

Men om avgifterna ovanför taket förs in i pensionssystemet enligt samma regler som avgifterna under taket, skulle det ge pensionsrätter och öka pensionskulden, och endast påverka balanstalet marginellt. Ett transparent sätt att stärka systemet vore att den del av pensionsavgifterna som nu överförs till statsbudgeten istället behålls i pensionssystemet, men inte ger någon pensionsrätt. Pengarna blir då en ren förstärkning av tillgångarna i pensionssystemet.

Skapa en pensionsbuffert som stärker systemet

Genom att låta pensionsavgifter ovanför taket stanna i pensionssystemet och förvaltas av AP-fonderna, utan att de ger pensionsrätter, uppnås en långsiktig stabilitet i systemet. Pensionsavgifterna ovanför taket förstärker då systemets tillgångar utan att öka pensionskulden och skapar en pensionsbuffert som minskar risken för återkommande perioder med sänkta pensioner. Det är en väsentlig skillnad jämfört med om pensionsavgifterna över inkomsttaket skulle behållas i pensionssystemet men ge pensionsrätt och öka pensionskulden.

En pensionsbuffert skulle inte ändra på den fördelningspolitiska grundtanken då inga nya pensionsrätter ges till höginkomsttagare. Men av stor vikt är att pensionärerna inte längre skulle behöva oroa sig över oväntade minskningar av pensionerna på grund av bromsen samtidigt som systemet förstärks, vilket gynnar både dagens och framtidens pensionärer.

Trots pensionssystemets svaga finansiella ställning under de senaste åren har överföringarna av pensionsavgifterna till statsbudgeten fortsatt. Sedan 1999 har i genomsnitt 13 miljarder kronor per år förts över från pensionsavgifterna till statsbudgeten. Under perioden 1999–2015 handlar det sammanlagt om 219 miljarder kronor. Om pensionsavgifterna som överförts till statsbudgeten hade behållits i pensionssystemet och förvaltats av AP-fonderna skulle kapitalet i en sådan pensionsbuffert uppgå till 377 miljarder kronor år 2015 (diagram 1). En pensionsbuffert skulle ge pensionssystemet betydligt större motståndskraft vid allvarliga kriser.

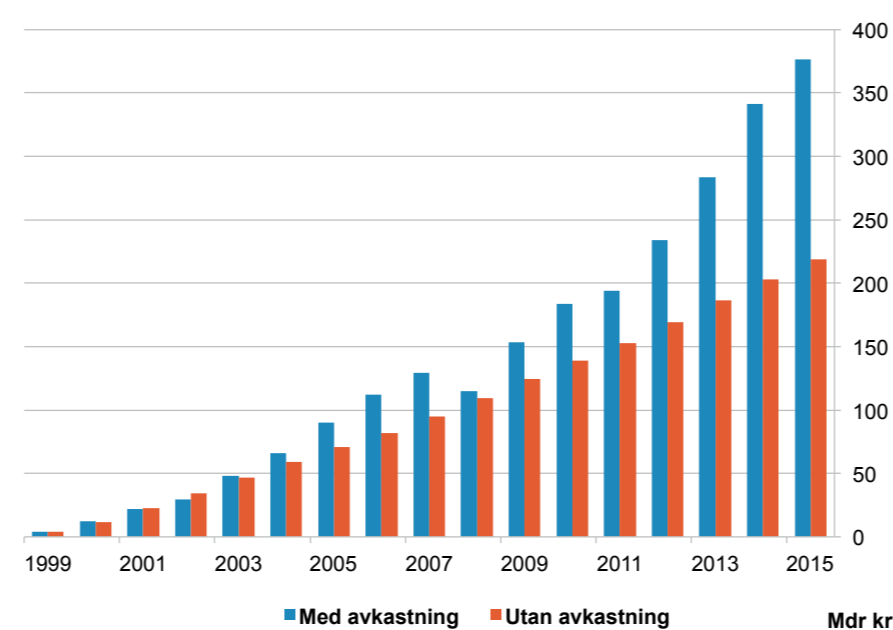
Två exempel på tumregler för hur stor en pensionsbuffert skulle kunna vara för att ge god stabilitet åt pensionssystemet är 25 procent av AP-fondernas storlek eller 5 procent av pensionskulden. Det viktiga är emellertid att snarast möjligt börja bygga upp en sådan pensionsbuffert. Sedan finns det gott om tid för att utreda frågan om pensionsbuffertens optimala storlek medan kapitalet successivt byggs upp.

Vilken skillnad hade en pensionsbuffert haft på balanseringen och pensionerna?

Den balansering som påbörjades 2010 kommer, enligt Pensionsmyndighetens senaste prognos, att stängas av först 2019. Pensionerna kommer sammanlagt under perioden 2010–2018 att bli 84 miljarder lägre än de annars skulle varit. För en pensionär med genomsnittlig inkomstpension blir den 2010–2018 cirka 50 000 kronor lägre än den skulle varit utan balansering. I genomsnitt är det cirka 5 500 kronor per år under bromsperioden 2010–2018 som är permanent förlorade och som inte återbetalas när balanseringen upphör.

Om en pensionsbuffert hade börjat byggas upp från år 1999, så hade balanseringen av pensionerna de senaste åren genom den så kallade bromsen inte

alls blivit lika kraftig. Även med en pensionsbuffert så hade balanseringen aktiverats 2010 men bromsen hade kunnat stängas av redan 2013. Från och med 2013 hade då inkomst- och tilläggs pensionen utvecklats på normalt sätt utan broms. Med en pensionsbuffert hade en pensionär med genomsnittlig inkomstpension endast förlorat 6 000 kronor åren 2010–2018 och förlusten för samtliga pensionärer hade begränsats till 10 miljarder kronor (diagram 2). Om däremot en pensionsbuffert av 2015 års storlek – på 377 miljarder – hade funnits under finanskrisen 2008, så hade krisen klarats av utan att bromsen slagit till och pensionerna skulle ha utvecklats på normalt sätt.

Pensionsavgifterna som går till staten är 1,7 procent av statens inkomster. Resterande 98,3 procent är 922 miljarder. Det finns således möjligheter till

besparingar inom statsbudgeten. Med en pensionsbuffert minskar också behovet av kompensering skattesänkningar för pensionärer för att mildra effekten av bromsen i framtiden. Dessutom bidrar ett stabilt pensionssystem till mindre statliga utgifter för garantipension och bostadstillägg.

Vikten av att snabbt börja bygga upp en pensionsbuffert framgår klart av Pensionsmyndighetens senaste prognos där man i ett pessimistiskt alternativ med fallande aktiekurser räknar med att bromsen kommer att aktiveras igen redan 2020. Balanstalet, det vill säga kvoten mellan tillgångar och skulder i pensionssystemet, beräknas detta år bli 0,9971, vilket är lägre än den kritiska gränsen för bromsen på 1,0. Om vi utgår från att avgiftstillgångar och pensionskulden är desamma i Pensionsmyndighetens pessimistiska alternativ som i huvudalternativet, så medför börsfallet att det 2020 fattas cirka 27 miljarder i AP-fonderna för att balanstalet ska nå upp till 1,0. Bristen motsvarar ungefär två års överföringar av de cirka 16 miljarder som nu varje år går till statsbudgeten från pensionsavgifterna. Då har hänsyn tagits till att kapitalet i pensionsbufferten också drabbas av börsnedgången, precis som AP-fondernas tillgångar.

Med en snabb start av en pensionsbuffert skulle således bromsen i pensionssystemet inte behöva aktiveras igen redan 2020, som den gör i Pensionsmyndighetens scenario med fallande börskurser.

